

А. А. Аманжол

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТІРЛІГІ
Е.А. БӨКЕТОВ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ**

**ҚАЗІРГІ БОТАНИКА: БИОӘРТҮРЛІЛІК, БИОРЕСУРСТАР,
БИОТЕХНОЛОГИЯ**

**Халықаралық ғылыми-практикалық
конференцияның материалдары**

27-28 қараша

**СОВРЕМЕННАЯ БОТАНИКА: БИОРАЗНООБРАЗИЕ, БИОРЕСУРСЫ,
БИОТЕХНОЛОГИИ**

**Материалы Международной
научно-практической конференции**

27-28 ноября

**MODERN BOTANY: BIODIVERSITY, BIORESOURCES,
BIOTECHNOLOGY**

**Materials of the International
Scientific and Practical Conference**

November, 27-28

Қарағанды 2014

3. Сидаренко Г.И., Можаяев Е.А. Санитарное состояние окружающей среды и здоровья населения. - М.: Медицина, 1987- С. 128.

4. Solomons N.W., Cousins R.J. Zinc. In Solomons N.W., Rosenberg I.H. (eds). Absorption and malabsorption of mineral nutrients. // Alan R Liss. - New York, 2004. – P. 125–197.

Г.Қ. Атанбаева, А.Е. Ерназарова, А.Иманалиева

**ШЕТКІ ҚАНЫНЫҢ ЛЕЙКОГРАММАСЫНА ЕКІ АЙЛЫҚ МЕРЗІМНЕН КЕЙІНГІ
МЫРЫШ ТҮЗЫНЫҢ ҚОСЫЛЫСЫНЫҢ РҰҚСАТТЫ ШЕКТЕУЛІ
КОНЦЕНТРАЦИЯСЫНАН (РШК) 50-ЕСЕ АРТТЫРЫЛҒАН МӨЛШЕРІНІҢ ӘСЕРІ**

*өл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, №49ЖББМ химия-биология пәні
мүгалімі, 9 сынып оқушысы, Алматы, Қазақстан*

Адам организміне мырыш өсімдік және жануарлар суық түлігімен бірге түсіп отырады. Мырыш қосындылары тұрмыстық жағдайда кең таралғанын айтып өту керек: мысалы мырыш тотығы резеңке өнімдерінің және бояудың құрамына кіреді. Өткен кезендерде мырыштың жетіспеушілігі Орталық Еуропа халықтарында ергежейліктің пайда болуына себепші болды. Мырыш бірнеше ферменттердің, мысалы пептидазалы және эстеразалы белсенділікке ие А карбоксипептидазаның маңызды құрамы болып табылады. Мырышты кадмийге немесе сынапқа ауыстырғанда пептидазалық белсенділік жоғалады, ал эстеразалық күшейеді [1].

Мырыш сульфаты- іштегі сәбидің дамуы кезінде қажетті минералдың бірі мырыш болып табылады. Мырыш табиғатта қосылыс түрінде кездеседі. Жер қыртысындағы мырыштың мөлшері мысқа қарағанда шамамен 3 есе аз. Ол бірнеше минералдардың, сонымен бірге $ZnCO_3$ смитсониттінің құрамына кіреді. Негізінен мырыш кальций сияқты периодты жүйенің II тобында кездеседі, химияда бұл металдар онша көп емес, сондықтан Zn^{2+} ионы Ca^{2+} қарағанда біршама аз [2].

Иммунологиялық үрдісте мырыштың рөлін айта отырып, оның басқада қасиетін сипаттауымыз қажет [3].

Мырыш организмдегіде белоктармен қосылып 2 г мөлшерінде кездеседі. Бірақ оны «өмір металы» деп бекер атамайды. Түрлі ферменттердің құрамына кіретін 100-ден аса мырыш-протеиндердің бар екені белгілі: дегидрогеназа, ДНҚ- және РНҚ полимераза. Сонымен қатар мырыш клеткалық органеллалар мембранасының құрамында кездеседі: лизосома және митохондрия. Мырыш гемоглобин молекуласының функциональдық күшін өзгерте отырып организмдегі мырыштың 85% карбоангидраза тыныс алу ферментінің құрамына кіреді, сондықтан оның антисептикалық маңызы зор [5, 6].

Инсулин құрамына кіре отырып мырыш көмірсутекті алмасудың регуляциясы үшін қажет. Организмдегі мырыштың жетіспеушілігі қант диабетінің болуымен жиі сипатталмайды. Тағамда қанттың көп болуы организмнің мырышты қортығуына бөгет жасайды. Мырыш организмде А дәруменінің қорытылуына аса қажет және көздің көру өткірлігін сақтайды [7, 8].

Көп жағдайда интеллект организмде мырыштың жетіспеушілік күйімен анықталады. Үлгерімі жақсы студенттерде мырыш нашар оқитындармен салыстырғанда шаштарында көп кездесті [9]. Стресс жағдайында организмде ұлпаның «бос радикальды жарақат» себебі болып табылатын бос радикальдардың мөлшері көбейетіні белгілі. Мырыш бос радикалдардың тотығуы кезінде ұлпаның протекторы болып табылады [10].

Мырыш гипофиздің алдыңғы бөлігіндегі хроматофильді клетка құрамында болатын гормондардың әсеріне қатысады. Мырышқа бай мүшелерден гипофиз және қуық асты

ФИТОХИМИЧЕСКИЙ И ФАРМАКОЛОГИЧЕСКИЙ ОБЗОР ЛЕКАРСТВЕННОЙ ФЛОРЫ КАЗАХСТАНА

- 4 Е.Қ.Кейкин, А.Қ.Ауельбекова, А.О.Жексенбаева, Д.К.Кыздарова, Р.Т. Мусина
БЯНАУЫЛ ТАУЛЫ – ОРМАН МАССИВІНДЕГІ НЕГІЗГІ ДӘРІЛІК ӨСІМДІКТЕР ЖӘНЕ
ОЛАРДЫҢ ТАРАЛУЫ 69
- 7 А.Ф. Крахмальный, А.Г. Костенко
ФЛОРА И ФАУНА ПАРКА «ФЕОФАНИЯ». ПАНЦИРНЫЕ ДИНОФЛАГЕЛЛЯТЫ
И ТУРБЕЛЛЯРИИ 75
- 11 Н.М.Мухитдинов, А.А.Аметов, А.Ыдырыс, К.Т.Абидкулова
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ОХРАНА ЦЕНОПОПУЛЯЦИЙ РЕДКОГО ЭНДЕМИЧНОГО
И РЕЛИКТОВОГО ВИДА *FERULA ILIENSIS* KRASN. EX KOROV 79
- 16 А. Т. Нуркенова, А. Ж. Садыкова, Н. Алжаппарова
СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЛИХЕНОФЛОРЫ ОКРЕСТНОСТИ ШАХТЫ «АЛАЙГЫР» 83
- 21 Н.Т. Тажкулова
БОТАНИКАЛЫҚ БАҚТЫҢ КОЛЛЕКЦИЯСЫНДАҒЫ *MALVACEAE* JUSS. ТУҚЫМДАСЫНЫҢ
ТҮРЛЕРІ АЛМАТЫ Қ. 89
- 24 З.А.Талханбаева, А.М.Сейтметова
АЛАБУТА ТУҚЫМДАСЫНА ЖАТАТЫН СЕКСЕУІЛ ӨСІМДІГІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ 92
- 30 С.В.Чекалин., С.О.Исабаев., С.А.Танабаева
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ВИДОВОЕ РАЗНООБРАЗИЕ ДИКИХ СОРОДИЧЕЙ
КУЛЬТУРНЫХ РАСТЕНИЙ ЮЖНОГО ПРИБАЛХАШЬЯ И ДОЛИНЫ РЕКИ ИЛИ 95
- 33 Е.В.Шмидт
НЕКОТОРЫЕ РЕДКИЕ И ИСЧЕЗАЮЩИЕ РАСТЕНИЯ КАРАГАНДИНСКОЙ
ОБЛАСТИ И ИХ РАСПРОСТРАНЕНИЕ 100
- 38 Ә. Ыдырыс, Н.М. Мұхитдинов, Б.Е. Шимшиков, Ә.Ә. Әметов, К.Т. Абидкулова
СИРЕК КАУФМАН ИКОННИКОВИЯСЫ (*IKONNIKOVIA KAUFMANNIANA* (REGEL) LINCZ.)
ПОПУЛЯЦИЯЛАРЫНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫНЫҢ ТОПЫРАҒЫНЫҢ КЕЙБІР
ЕРЕКШЕЛІКТЕРІМЕН БАЙЛАНЫСЫ 104
- 40 **СЕКЦИЯ 2. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЭКОЛОГИИ И БЕЗОПАСНОСТИ
ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ. ГЕОЭКОЛОГИЯ И РАЦИОНАЛЬНОЕ ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЕ**
- 45 Г.Қ. Атанбаева, А.Е. Ерназарова
МЫРЫШ ТҮЗЫ ҚОСЫЛЫСЫНЫҢ РҰҚСАТТЫ ШЕКТЕУЛІ КОНЦЕНТРАЦИЯСЫНАН 50-
ЕСЕ АРТТЫРЫЛҒАН МӨЛШЕРІНІҢ ШЕТКІ ҚАНЫНЫҢ ЛЕЙКОГРАММАСЫНА ӘСЕРІ 109
- 51 Г.Қ. Атанбаева, А.Е. Ерназарова, А.Иманалиева
ШЕТКІ ҚАНЫНЫҢ ЛЕЙКОГРАММАСЫНА ЕКІ АЙЛЫҚ МЕРЗІМНЕН КЕЙІНГІ МЫРЫШ
ТҮЗЫНЫҢ ҚОСЫЛЫСЫНЫҢ РҰҚСАТТЫ ШЕКТЕУЛІ КОНЦЕНТРАЦИЯСЫНАН (РШК) 50-
ЕСЕ АРТТЫРЫЛҒАН МӨЛШЕРІНІҢ ӘСЕРІ 111
- 54 Г.Қ. Атанбаева, А. Ерназарова, Б. Нұрмаханова, Л. Рыстанбекова, Д.Ө.Айтыкен
ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ ПРОЦЕСІНЕ БЕЙІМДЕЛУ БАРЫСЫНДАҒЫ ГЕМОДИНАМИКАЛЫҚ
КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ 117
- 61 К.Б. Бекишев, Ж.К. Кенетаева, П.У. Абдикаримова, К.А. Тулешова
КАЗАҚСТАН ТЕРРИТОРИЯСЫНДА ЖИНАҚТАЛҒАН ҚАЛДЫҚТАР МЕН ҚОҚЫСТАРДЫҢ
ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ 120
- 64 Қ.Б. Бекишев, А.А. Серикова
ҚАРАҒАНДЫ ҚАЛАСЫНЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ПРОБЛЕМАЛАРЫ (ТҮРМЫСТЫҚ
ҚАЛДЫҚТАРМЕН ЛАСТАНУЫ МЫСАЛЫНДА) 124
- 71 Қ.Б. Бекишев, К.А.Тулешова, Ж.К.Кенетаева
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АПАТТАРДЫҢ ҚОРШАҒАН ОРТАҒА ӘСЕРІ МЕН КАУПТІЛІГІ 128
- 78 Г.М. Жангожина, П.Б. Кунева, А.Б.Сулейменова
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И ПРИНЦИПЫ ОЦЕНКИ ГЕОЭКОЛОГИЧЕСКИХ
СИТУАЦИЙ 132
- 85 Г.О.Жүзбаева, С.С. Тыржанова, К.Т. Әкімжанова 135